Çat??ma Çözümleme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çat??ma Çözümleme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18395

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çat??ma Çözümleme Ölçe?i, bireylerin ki?ileraras? çat??ma durumlar?nda benimsedikleri stratejileri ve yakla??mlar? belirlemek amac?yla psikometrik olarak uyarlanm?? bir ölçektir. Bu ölçek, özellikle Beido?lu (2001) taraf?ndan yürütülen yüksek lisans çal??mas?nda, müzakere programlar?n?n ö?retmen adaylar?n?n çat??ma çözümü stratejileri üzerindeki etkisini incelemek üzere kullan?lm??t?r. Ölçek, bireylerin i?birli?i ve iddial?l?k boyutlar?nda sergiledikleri e?ilimleri ölçerek, çat??may? yönetme biçimlerini nicel olarak de?erlendirmeye olanak tan?r.

Ölçe?in uyarlama çal??mas?, Türk kültürüne özgü dil ve içerik geçerlili?ini sa?lamay? amaçlam??t?r. Orijinal ölçe?in temel ald??? teorik çerçeveye sad?k kal?narak, özellikle e?itim bilimleri alan?nda çal??an ö?retmen adaylar?n?n çat??ma yönetimi becerilerinin geli?imini takip etmek için önemli bir araç i?levi görmü?tür.

Anahtar Kelimeler

Çat??ma çözümü, çat??ma stratejileri, uyarlama, psikolojik ölçme, ö?retmen adaylar?, müzakere, ki?ileraras? ili?kiler.

Yazarlar

Müge Beido?lu

Amaç

Çat??ma Çözümleme Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin çat??ma durumlar?nda kulland?klar? spesifik davran??sal stratejileri (örne?in; bütünle?tirme, uzla?ma, zorlama, kaç?nma ve boyun e?me) tespit etmektir. Bu stratejiler, bireyin hem kendi ç?karlar?na hem de kar?? taraf?n ç?karlar?na verdi?i öneme göre farkl?l?k gösterir. Ölçek, bu e?ilimleri sistematik bir ?ekilde ölçerek, bireylerin çat??ma yönetim profillerini ortaya koyar.

Uyarlama çal??mas?n?n özel amac? ise, ölçe?i Türkiye'deki e?itim ba?lam?na adapte etmek ve özellikle hizmet öncesi ilkokul ö?retmenlerinin çat??ma çözme yakla??mlar?n? incelemektir. Bu sayede, ö?retmen e?itim programlar?n?n çat??ma çözme becerileri üzerindeki etkileri ampirik olarak de?erlendirilebilmi?tir.

Yap?

Ölçek, tipik olarak çat??ma çözümü literatüründe kabul görmü? olan iki temel boyut etraf?nda ?ekillenen be? temel çat??ma yönetim stratejisini ölçer. Bu boyutlar ?unlard?r: **?ddial?l?k** (ki?inin

ARABPSYCHOLOGY.COM

kendi endi?elerine ve hedeflerine ula?ma iste?i) ve **??birlikçilik** (ki?inin kar?? taraf?n endi?elerine ve hedeflerine ula?mas?na yard?mc? olma iste?i).

Ölçülen be? ana strateji ?unlard?r: Zorlama (Yüksek ?ddial?l?k, Dü?ük ??birlikçilik), Boyun E?me (Dü?ük ?ddial?l?k, Yüksek ??birlikçilik), Kaç?nma (Dü?ük ?ddial?l?k, Dü?ük ??birlikçilik), Uzla?ma (Orta düzeyde ?ddial?l?k ve ??birlikçilik) ve Bütünle?tirme (Yüksek ?ddial?l?k, Yüksek ??birlikçilik). Ölçek, bu stratejilerin her birinin kullan?m s?kl???n? ve düzeyini belirleyerek, bireyin çat??ma kar??s?ndaki genel e?ilimini tan?mlar.

Geçerlik

Kaynak verilerde Çat??ma Çözümleme Ölçe?i'nin spesifik geçerlik de?erleri belirtilmemi?tir. Ancak, bir uyarlama çal??mas? ba?lam?nda (Beido?lu, 2001), ölçe?in geçerlik çal??malar?n?n yüksek lisans tezi içerisinde detayl?ca raporlanm?? olmas? beklenir. Tipik olarak, bu tür uyarlamalarda **yap? geçerli?i** (faktör analizi yoluyla), **içerik geçerli?i** (uzman görü?leri ile) ve **ölçüt ba??ml? geçerlik** (ilgili d?? kriterlerle korelasyon) incelenir.

Ölçe?in geçerli?i, orijinal yap?n?n Türkçe örne?inde de temsil edildi?ini göstermeyi amaçlam??t?r. Bu, maddelerin Türk kültürü ve diline uygunlu?unun sa?lanmas? ve teorik çat??ma çözümü modelleriyle tutarl?l???n kan?tlanmas? anlam?na gelir. Geçerlik çal??malar?n?n tam sonuçlar? için, ilgili yüksek lisans tezi incelenmelidir.

Güvenirlik

Kaynak verilerde Çat??ma Çözümleme Ölçe?i'nin spesifik güvenirlik de?erleri belirtilmemi?tir. Ancak, psikometrik aç?dan sa?lam bir uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in iç tutarl?l???n?n gösterilmesi esast?r. Güvenirlik çal??malar? genellikle **Cronbach Alfa iç tutarl?l?k katsay?s?** hesaplanarak gerçekle?tirilir.

Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in alt boyutlar?n?n her biri için ayr? ayr? güvenirlik katsay?lar?n?n raporlanm?? olmas? muhtemeldir. Yüksek güvenirlik katsay?lar?, ölçe?in ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü ve ölçüm hatalar?n?n dü?ük oldu?unu gösterir. Spesifik güvenirlik sonuçlar?, Beido?lu (2001) taraf?ndan haz?rlanan *The Effect of the program for young negotiators on preservice elementary school teachers conflict resolution strategies* ba?l?kl? tezde mevcuttur.

Faktör Analizi

Çat??ma Çözümleme Ölçe?i'nin uyarlama sürecinde, orijinal ölçe?in boyut yap?s?n?n Türk örnekleminde de korundu?unu do?rulamak amac?yla faktör analizi tekniklerinin kullan?ld??? varsay?lmaktad?r. Bu analizler genellikle **Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA)** ve/veya **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** ?eklinde uygulan?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör analizi, ölçe?in teorik olarak beklenen be? çat??ma stratejisi alt boyutuna ayr?l?p ayr?lmad???n? test etmek için kritik öneme sahiptir. Bu analizlerin sonuçlar?, ölçe?in yap? geçerli?ine dair güçlü kan?tlar sunar ve her bir alt boyutun hangi maddelerden olu?tu?unu kesinle?tirir. Uyarlama çal??mas?nda, faktör yüklerinin ve faktörler aras?ndaki ili?kilerin detaylar? ilgili tezde sunulmu?tur.

Araç

Test Type: Uyarlama Ölçe?i (Adaptasyon)

Format: Kaynakta belirtilmemi? olmakla birlikte, çat??ma stratejisi ölçekleri genellikle Likert tipi derecelendirme format?n? kullan?r (örne?in, 5'li veya 7'li Likert). Yan?tlar, bireyin ilgili stratejiyi ne s?kl?kla kulland???n? yans?t?r.

Language Available: Türkçe (Uyarlama Dili)

Population Group: Yüksek lisans tezi ara?t?rmas?na özel olarak, hizmet öncesi ilkokul ö?retmen adaylar?.

Age Group: Genellikle üniversite ça??ndaki genç yeti?kinler (18-25 ya? aral???).

Population Details: Ölçek, e?itim fakültelerinde ö?renim gören ve ileride ilkokul ö?retmeni olacak bireylerin çat??ma yönetim becerilerini ölçmek için kullan?lm??t?r.

Test Methodology: Bireylerin kendi bildirimlerine dayal? (self-report) bir envanterdir. Kat?l?mc?lardan, çat??ma durumlar?nda sergiledikleri tipik davran??lar? yans?tan maddeleri belirlenen derecelendirme skalas?nda i?aretlemeleri istenir.

Anahtar Kelimeler

?ddial?l?k, i?birlikçilik, çat??ma yönetimi, Likert ölçe?i, psikolojik enstrüman, Müge Beido?lu, e?itim ara?t?rmas?.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses: muge.beidoglu@aoa.edu.tr

Correspondence Address: Müge Beido?lu, Orta Do?u Teknik Üniversitesi (Tez dönemi itibar?yla).

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler: Ölçe?in ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m? genellikle yüksek lisans tezinin referans gösterilmesi ve sorumlu yazardan izin al?nmas? ko?uluyla mümkündür. Kullan?m izni için sorumlu yazar Müge Beido?lu ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Ücret: Ölçe?in akademik veya e?itim amaçl? kullan?m? için herhangi bir ücret bilgisi mevcut de?ildir. Genel olarak tezlerde uyarlanan ölçekler, bilimsel amaçlarla ücretsiz olarak kullan?labilmektedir.

Test Y?l?: Ölçe?in Türkçe'ye uyarlanma ve kullan?m y?l?, ilgili yüksek lisans tezinin tamamland??? y?l olan **2001**'dir.

Kaynaklar

Çat??ma Çözümleme Ölçe?i'nin temel referans? ve uyarlama çal??mas? a?a??dad?r:

Beido?lu, M. (2001). *The Effect of the program for young negotiators on preservice elementary school teachers conflict resolution strategies* (Master's thesis). Middle East Technical University Institute of Social Science, Ankara.

Çat??ma Çözümleme Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Kaynak içerikte Çat??ma Çözümleme Ölçe?i'nin maddeleri veya derecelendirme format? bulunmamaktad?r. Maddelerin tam listesi ve derecelendirme bilgileri için Müge Beido?lu'nun 2001 tarihli yüksek lisans tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM